
2025_CBS_09422 Concept- en kennisgevingsnota Beleidsplan Ruimte Vlaanderen - Advies - Goedkeuring

Beslissing: Goedgekeurd in besloten vergadering van 6 november 2025

Zijn aanwezig bij de beslissing van dit punt:

Mathias De Clercq, burgemeester-voorzitter
Astrid De Bruycker, schepenen; Sofie Bracke, schepenen; Evita Willaert, schepenen; Joris Vandenbroucke, schepenen; Bram Van Braeckvelt, schepenen; Burak Nalli, schepenen;
Christophe Peeters, schepenen
Mieke Hullebroeck, algemeen directeur; Liesbet Vertriest, adjunct-algemeendirecteur

Bevoegd: Joris Vandenbroucke

Betrokken: Filip Watteeuw

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

- Besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning, artikel 5.

De beslissing wordt genomen op grond van:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.1.5 § 2;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning, artikel 27.

Motivering

Op 14 juli 2025 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) goed. Daarmee wordt de procedure voor de goedkeuring van het BRV officieel hervat: de conceptnota is de eerste formele stap in de opmaak van het BRV zoals voorzien in de regelgeving over beleidsplanning (overeenkomstig art. 2.1.1 t.e.m. 2.1.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 over de nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen).

De nota schetst de klijlijnen van het toekomstige ruimtelijk beleid en vormt het vertrekpunt voor een brede dialoog met burgers, lokale besturen en adviesraden. Het BRV zal het

huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen uit 1997 volledig vervangen. Het BRV wil antwoorden bieden op complexe maatschappelijke uitdagingen zoals wonen, economie, open ruimte, klimaat en mobiliteit. De dialoognota introduceert daarvoor drie ruimtelijke transformatieopgaven en een ruimtelijk kompas met zes ontwikkelingsprincipes. Deze basis wordt in volgende fases uitgewerkt tot een ontwerp-BRV met strategische visie en beleidskaders.

Tegelijk start ook de plan-MER-procedure met een kennisgevingsnota.

De concept- en kennisgevingsnota worden ter inzage gelegd van 9 september tot 14 november 2025. In die periode krijgen het brede publiek en de lokale besturen de kans om op de nota's te reageren.

Voorliggend advies op de conceptnota werd opgemaakt door de Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning van de Stad Gent. Het advies op de kennisgevingsnota werd opgemaakt door de Dienst Milieu en Klimaat.

In uitvoering van art. 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning, biedt de Vlaamse Regering het college van burgemeester en schepenen de mogelijkheid om schriftelijk, analoog of digitaal, al dan niet via een gemachtigde, te reageren op de conceptnota voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Bijgevoegde bijlage(n):

- Advies Stad Gent op kennisgevingsnota Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (deel van de beslissing)
- Advies Stad Gent op conceptnota Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (deel van de beslissing)

Beslissing

Beslist het volgende:

Artikel 1:

Keurt goed het advies van de Stad Gent, zoals gevoegd in bijlage, op de conceptnota in kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Artikel 2:

Keurt goed het advies van de Stad Gent, zoals gevoegd in bijlage, op de kennisgevingsnota in kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

2025_CBS_09422 - Concept- en kennisgevingsnota Beleidsplan Ruimte Vlaanderen - Advies

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Advies van Stad Gent op de kennisgevingsnota van het plan-MER

15 september 2025

Entiteit Departement Ruimtelijke Ontwikkeling
Dienst Milieu en Klimaat

Contactpersoon Amaury Henderick

Stad Gent neemt kennis van de kennisgevingsnota, die een onderdeel is van de plan-milieueffectenrapportage (hierna 'plan-m.e.r.') bij het *Beleidsplan Ruimte Vlaanderen* (hierna 'het BRV').

Wat is het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Het BRV zal het kader vormen voor het ruimtelijk beleid van het Vlaams Gewest en van de ruimtelijke planprocessen in uitvoering van dit beleid. Het doet geen uitspraken over concrete percelen of het afleveren van concrete vergunningen. Het is een plan op strategisch niveau dat erop gericht is om samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen in de ruimtelijke ordening.

Dat maakt het BRV de opvolger van het *Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen* (hierna 'het RSV'). Wanneer het BRV wordt goedgekeurd, vervalt het RSV.

In tegenstelling tot het RSV, is het BRV niet allesomvattend. Het BRV is opgebouwd uit een strategische visie en meerdere beleidskaders. De strategische visie legt een toekomstbeeld vast, samen met een overzicht van beleidsopties op lange termijn. Beleidskaders beschrijven onder meer hoe en met wie de gewenste ruimtelijke ontwikkeling wordt verwezenlijkt. Ze functioneren als een geheel maar kunnen in functie van veranderende maatschappelijke noden onafhankelijk van elkaar worden herzien of aangevuld. Beleidskaders kunnen ook worden opgeheven of toegevoegd.

Geen van de onderdelen van het BRV heeft verordenende kracht. Het BRV bevat geen strikte taakstelling voor de andere bestuursniveaus.

Het BRV is nog niet opgemaakt. Dit advies gaat over een onderdeel van de eerste stap daartoe: de conceptnota. De bedoeling van de conceptnota is om een publieke dialoog op te starten over de krachtlijnen van de visie en de manier waarop die kan worden waargemaakt.

Wat is de plan-m.e.r.

De plan-m.e.r. is het onderzoeken van de mogelijke aanzienlijke effecten van het plan op mens en milieu. Dit onderzoek gebeurt gelijktijdig en in voortdurende wisselwerking met het opmaken van het BRV. Daardoor kan het niet alleen milieubelangen tastbaar maken bij de eindbeslissing, maar kan het ook bijdragen aan de optimalisatie van de keuzes die het BRV maakt.

De kennisgevingsnota is het startsein van de plan-m.e.r.. In die nota wordt omschreven hoe het onderzoek zal gevoerd worden. Het legt vast wat er onderzocht zal worden en hoe dat zal gebeuren. De reacties op de kennisgevingsnota zijn sturend voor het vervolg van het onderzoek.

De plan-m.e.r. wordt afgesloten met een plan-milieueffectenrapport (hierna 'plan-MER'). In het plan-MER wordt aangegeven welke stappen werden doorlopen en op welke manier en op welke punten het BRV in de loop van het proces werd aangepast op basis van de inzichten uit de plan-m.e.r.. Dat gebeurt eerst in de vorm van een ontwerp-BRV en een ontwerp-MER. Die zullen net zoals de conceptnota en de kennisgevingsnota onderworpen worden aan een openbaar onderzoek. Op basis van adviezen en inspraakreacties tijdens dit openbaar onderzoek kunnen zowel het BRV als het plan-MER nog worden aangepast.

Bij de definitieve goedkeuring van het BRV wordt aangegeven hoe en op welke punten het BRV rekening houdt met de bevindingen van de plan-m.e.r..

Advies op de kennisgevingsnota

Stad Gent is een van de dertien centrumsteden van Vlaanderen. Gent is bovendien de op een na meest bevolkte stedelijke agglomeratie van het gewest en de vestigingsplaats van ontelbare instellingen en infrastructuren ten dienste van de hele Vlaamse bevolking en economie. Een onderscheidend aspect van de stedelijke ruimte is de onderlinge nabijheid van talrijke mensen, plaatsen en activiteiten. Soms brengt deze nabijheid wrijving en uitdagingen met zich mee. Daar staat tegenover dat de stedelijke ruimte ook verbindt en unieke kansen bevat. Stad Gent vindt het belangrijk dat de onderzoeksvragen de uitdagingen en vooral de troeven van de stedelijke ruimte niet over het hoofd te zien.

Het formuleren van concrete onderzoeksvragen om de effecten van een strategisch plan te onderzoeken is geen sinecure. De kennisgevingsnota slaagt erin om de complexiteit van deze opgave op een beknopte, overzichtelijke en begrijpelijke manier over te brengen. De terugkoppeling met de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (hierna 'DOD') is een interessant vertrekpunt. De vertaling van deze DOD's naar concrete onderzoeksvragen is bij sommige thema's nog niet zo scherp.

Ook de wisselwerking tussen de thema's blijft vaag. Zo wordt soms vanuit één thema een verband gelegd met een ander thema, zonder dat dat verband daar wederkerig gelegd wordt. Bovendien is het niet duidelijk wat deze verbanden dan betekenen voor het verdere onderzoek. Zullen zij aanleiding geven tot bijkomende onderzoeksvragen of niet?

Methodologie van de effectbeoordeling

Op pp.34-37 wordt toegelicht dat de milieueffecten van het plan zullen worden onderzocht op basis van twee beoordelingen:

1. Beoordeling 1 op basis van een visiescenario (met maximale uitvoering van de ambities)
2. Beoordeling 2 op basis van een minimale uitvoering van de ambities anderzijds.

Beide beoordelingen gebeuren door de scenario's te vergelijken met de autonome ontwikkeling van de ruimte. Omdat alle scenario's veel onzekerheden bevatten, worden ze als vorken weergegeven.

De slechtst mogelijke uitkomst van beoordeling 2 wordt toegelicht als volgt:

"Bij een minimale uitvoering van de visie van het BRV is de toestand slechter dan bij een 'worst case' referentiesituatie. Deze beoordeling treedt op wanneer in beoordeling 1 werd

vastgesteld dat de visie in conflict is met bepaalde targets. In dat geval kan de toestand ook slechter worden dan de 'worst case' referentiesituatie. Dit is dus dezelfde negatieve beoordeling zoals in beoordeling 1. In beoordeling 1 worden maatregelen voorgesteld om de trend te milderen."

Deze kijkwijze lijkt voorbij te gaan aan de mogelijkheid dat een scenariovork zodanig ruim kan zijn dat ze langs de bovenzijde de autonome ontwikkeling overstijgt terwijl ze er aan de onderzijde ook onder duikt. Dat kan bijvoorbeeld door scherpe ambities te formuleren en tegelijk het noodzakelijke instrumentarium los te laten of af te bouwen.

Kort gesteld: ook wanneer een visie *niet* in strijd is met een bepaalde target (= 'DOD'), kan een minimale uitwerking ervan een stap achteruit zijn voor de verwezenlijking ervan. Het kunnen voorvallen van de slechtst mogelijke beoordeling van het minimumscenario kan niet afhankelijk gemaakt worden van het voorvallen van de slechtst mogelijke beoordeling van het visiescenario.

Onderzoeksmethodiek per thema

Impact op mobiliteit

p.43: duurzame ontwikkelingsdoelen

Het is niet helemaal duidelijk hoe het geciteerde DOD vertaald wordt naar een onderzoeksvraag. De focus zou gelegd worden op DOD 3: goede gezondheid en welzijn (verkeersongevallen). Target 3.6 van dit DOD gaat inderdaad over het verminderen van het aantal verkeersslachtoffers. Deze target had als tijdshorizon 2020. Het BRV kan vanzelfsprekend geen doelen in het verleden behalen.

Bovendien bevat het beoordelingskader van de kennisgevingsnota geen beoordelingscriterium of indicator in verband met verkeersongevallen. De verband tussen het DOD en de onderzoeksvraag is daardoor zoek. Het verdwijnen van dit criterium in de vertaling van het DOD naar het beoordelingskader verdient een uitdrukkelijke motivering.

p.44: personenvervoer

"Internationaal onderzoek toonde recent aan dat het louter inzetten op nabijheid en bereikbaarheid niet voldoende is om een duurzaam verplaatsingsgedrag te garanderen. Deze conclusie werd ook op Vlaams niveau bevestigd in de studie 'Slimme Verdichting' waarin verschillende scenario's rond verdichting en mobiliteitsbeleid werden gecombineerd."

Stad Gent betreurt dat deze passage ingezet wordt om de onderzoeksvragen in dit en andere thema's te vertroebelen. Nabijheid van oorsprong en bestemming zijn geen *garantie* voor een duurzame en gezonde verplaatsingskeuze, maar wel een *bestaansvoorwaarde*. Wie ver weg van hun werk, school, zorginstelling, dienstverlener of cultuurbestemming woont, kan die keuze immers niet maken. Dat de keuze, wanneer die bestaat, nog aantrekkelijker kan gemaakt worden onderschrijven we voluit. Stad Gent investeert daarom al lang in kwaliteitsvolle zachte mobiliteitsinfrastructuur. We maken bovendien al jaren werk van de ruimtelijke koppeling van zachte vervoersinfrastructuur aan het groenblauwe netwerk.

Niet alleen voor zachte verplaatsingen is nabijheid een bestaansvoorwaarde. Ook het openbaar vervoer functioneert het beste wanneer het ruimtelijke knooppunten met elkaar verbindt. Dit is het uitgangspunt van de recente hervorming van het aanbod van De Lijn, waar het gebiedsdekkende aanbod ('basismobiliteit') werd verlaten ten gunste van een geconcentreerd, vraagvolgend aanbod ('basisbereikbaarheid'). Dit aanbod bereikt meer Vlamingen wanneer zij in een gebundelde ruimte leven.

p.45: goederenvervoer

“Er zijn geen kwantitatieve targets omtrent de ruimtelijke randvoorwaarden om tot een duurzame logistieke mobiliteit te komen. Daarom zal er gekeken worden in welke mate het BRV een duurzaam locatiebeleid (ontsluitingen via water en spoor) voor bedrijventerreinen faciliteert.”

Stad Gent vraagt om dit vraagstuk vanuit twee invalshoeken te bekijken: bestaande ontsluiting als randvoorwaarde voor nieuwe bedrijventerreinen enerzijds; verbetering van de ontsluiting van bestaande bedrijventerreinen anderzijds.

Impact op het watersysteem

p.47: duurzame ontwikkelingsdoelen

De duurzame ontwikkelingsdoelen worden geciteerd met daaraan gekoppeld vaak slechts één thema, tussen haakjes. Nochtans gaat achter ieder doel telkens een hele waaier van onderwerpen verscholen. Stad Gent adviseert om deze doelen breder te bekijken.

“Duurzame steden en gemeenschappen (wateroverlast)”

Dit DOD gaat over wateroverlast maar net zo goed over vervuiling (target 11.6). Bovendien gaat het niet over wateroverlast in het bijzonder maar over natuurrampen in het algemeen. Vlaanderen is historisch gevoelig voor wateroverlast en door klimaatverandering ook steeds meer voor hittegolven en droogte. Weerbaarheid tegen rampen door zowel mitigatie als adaptatie zitten vervat in dit DOD (target 11.b).

“Verantwoorde consumptie en productie (vervuiling)”

Een kritische blik op het verband tussen economische productie en de vervuiling van het watersysteem is terecht. Productie kan ook een rol spelen bij droogte. In het bijzonder de landbouwproductie wordt soms geconfronteerd met waterschaarste. Tegelijk bevat het landbouwweefsel talloze grachten die de grond overmatig draineren. Hierop ingrijpen is niet louter ‘klimaatactie’, maar ingrijpen op het productiesysteem dan aan de basis van onze consumptie ligt (target 12.2).

Een aanzienlijk deel van het drinkwater in Vlaanderen is afkomstig uit Wallonië. De kwaliteit ervan hangt dus voor een deel af van het beleid in een ander gewest. Het lijkt daarom zinvol om in het Vlaamse beleid sterker te focussen op die aspecten waar het gewest wel dicht bij de bron staat.

p.48: ruimte voor oppervlaktewater

“Daarnaast voert het afstromend stedelijk water vaak verontreinigingen met zich mee en hebben overstorten, waarbij ongezuiverd afvalwater direct in rivieren terechtkomt tijdens hevige regenval, eveneens een impact op de waterkwaliteit.”

De steden zijn een producent van verontreinigd water. Het afstromen van verontreinigd water is daarom geen specifiek stedelijk probleem. Ook de niet-stedelijke gebieden en activiteiten produceren afvalwater. Steden bieden wel de beste kansen voor een ruimtelijk en financieel optimale afvoer van dat afvalwater naar rioolwaterzuiveringsinstallaties in vergelijking met de buitengebieden.

“Dit wordt afgetoetst via volgende indicator: Hectaren ruimte voor water (van nature overstroombaar), dat niet is ingenomen door een harde bestemming.”

De kaart met de 'van nature overstroombare gebieden' lijkt een te ruw instrument om deze beoordeling mee te maken. Deze kaartlaag toont immers alle bodems die indicaties bevatten dat ze ooit in de afgelopen duizenden jaren overstroomd werden. De hele Gentse binnenstad is daarom van nature overstroombaar gebied, met als een flinke brok van Antwerpen en zelfs heel Oostende. Stad Gent adviseert om gebruik te maken van de watertoetskaarten. Die kaarten geven een duidelijker beeld van de reële overstromingsrisico's vandaag en in de toekomst, o.a. door de modellering van een middelgrote kans op overstromingen in het toekomstige klimaat.

p.49: grondwater en -droogte

"Voor het subthema grondwater en droogte wordt het ruimtebeslag als belangrijkste ruimtelijke component gezien. De beoordeling zal dan ook kwalitatieve bespreking zijn van de resultaten uit het thema ruimte waar de evolutie in het ruimtebeslag besproken wordt."

Het is niet duidelijk waarom voor dit thema enkel een kwalitatieve beoordeling overwogen wordt. Het ruimtebeslag kan concreet afgezet worden op bestaande kaarten i.v.m. grondwaterstromen en de infiltratiegevoeligheid van de bodem. Zo is ook sneller duidelijk waar de opportuniteiten liggen voor een doeltreffend onthardingsbeleid. Een brede blik op de betekenis van 'ruimtebeslag' is ook nuttig. Het ontwikkelen van gronden gaat immers vaak samen met het wegpompen van grondwater.

Daarnaast is het belangrijk om niet enkel de kwantiteit maar ook de kwaliteit van het grondwater in overweging te nemen. Ook in gebieden waar de bodem minder verzegeld is, kan het bodemwater daardoor bedreigd worden.

p.49: wateroverlast

"De target voor dit subthema is het beperken van het aantal mensen die wonen in overstromingsgevoelig gebied (met grote kans). Er is hierbij geen concrete kwantitatieve doelstelling omtrent het maximaal aantal mensen dat in overstromingsgevoelig gebied mag wonen. Er wordt dus algemeen getoetst of het aantal mensen in overstromingsgevoelig gebied vermindert als gevolg van het BRV."

Stad Gent adviseert om dit te baseren op de watertoetskaarten, meer bepaald de indicator 'middelgrote kans toekomstig klimaat'. Het BRV legt een visie vast voor de toekomst, niet slechts een reactie op het heden.

Daarnaast adviseert Stad Gent om wateroverlast niet te verengen tot een conflict tussen ruimte voor water en ruimte voor wonen. Ook andere functies dan wonen kunnen ernstig gehinderd worden door waterpieken, net als de infrastructuur die hen verbindt en moet functioneren als aanrijroute voor hulpverlening in noodsituaties. Ook zij kunnen daar materiële en financiële schade door lijden.

p.50: verband met andere thema's

"Relatie met het thema "klimaat": Binnen het thema klimaat komt het aspect droogte aan bod. Er bestaat een duidelijke relatie tussen de (toegenomen) droogte en (toegenomen) kans op."

Deze zin houdt zo op. Het is niet duidelijk welk punt het onderzoek hiermee zou maken.

Impact op biodiversiteit

p.51: Europese natuurherstelwet

Er wordt verwezen naar de Europese natuurherstelwet. Die zou leidend zijn voor het onderzoek zolang er geen Vlaams natuurherstelplan is. Daardoor is het niet duidelijk of de onderzoeksvragen

waarvan we nu in kennis worden gesteld, wel degelijk onderzocht zullen worden. Bovendien bevat de natuurherstelwet ook doelen met de horizon op 2030. Het BRV heeft een onrechtstreekse werking. De ambities ervan staan of vallen met het ruimtelijk beleid dat erop volgt. 2030 is de tijdsschaal van ruimtelijke ontwikkeling zeer nabij. De kans dat deze onderzoeksvraag een duidelijk verschil tussen het BRV en het RSV kan aantonen lijkt daardoor op voorhand klein.

Daarnaast wordt vermeld dat het onderzoek steeds zal focussen op grotere natuurlijke gehelen. Het is niet duidelijk of daarmee bedoeld wordt: 'het vrijwaren van bestaande grote gehelen' of het 'consolideren van versnipperde natuur tot grotere gehelen'.

p.52: ecotoop- en habitatcreatie

Het groene kader waarin targets worden toegelicht bevat tekst die abrupt ophoudt. Het kader verwijst o.a. naar volgende doelstelling:

"30% van de drooggelegde veengebieden die voor de landbouw worden gebruikt tegen 2030 te herstellen, en 50% tegen 2050 (een lager percentage is mogelijk voor landen waar dit niet haalbaar is)."

Deze doelstelling komt op geen enkele manier terug in het overzicht van de onderzoeksvragen onder hoofding 4.3.2. De doelstellingen van deze wet zouden nochtans leidend zijn voor het onderzoek zo lang er geen Vlaams natuurherstelplan is.

p.53: verstoring

"Elementen die de kwaliteit van het habitat en zijn soortenrijkdom mee bepalen, zoals verdroging, vernatting, water- en luchtkwaliteit, komen aan bod in het subthema verstoring."

Dit wordt niet weergegeven in de overzichtstabel met de criteria en indicatoren voor het onderzoek van dit thema. Daar wordt enkel naar verstoring door verzuring gekeken. Bovendien wordt dat gekoppeld aan de doelstellingen van het mestactieprogramma. Dat vernauwt het thema tot de landbouw, terwijl ook andere activiteiten bijdragen aan verzuring.

p.55: verband met andere thema's

"Eventuele ingrepen op het infrastructuurnetwerk kunnen mogelijks een impact hebben op het subthema 'Ver- en ontsnippering, barrièrewerking van natuurlijke structuren' door het versterken of afzwakken van de barrièrewerking van infrastructuur. Het beheer en onderhoud van dergelijke structuren kan impact hebben op dit subthema. Dit is echter minder relevant op dit strategisch niveau, maar eerder op projectniveau."

Niet enkel het beheer maar ook de aanleg en het bestaan van dergelijke infrastructuren heeft een impact op versnippering en barrièrewerking. Als er zeer veel strategische infrastructuur op strategisch niveau geprojecteerd wordt naast of zelfs door bos- of natuurgebieden, neemt de kans toe dat die gebieden versnipperd geraken of nooit duurzaam kunnen ontwikkelen.

Impact op de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving

p.56: duurzame ontwikkelingsdoelen

In dit hoofdstuk wordt target 11.3 aangehaald: verhouding van de mate van ruimtebeslag tot de mate van de bevolkingsgroei. Dit wordt vertaald naar een Europees stappenplan richting geen netto toename van het ruimtebeslag in 2050. Dit is een sterke ambitie, maar het verband met de bevolkingstoename wordt daarin niet gelegd.

p.57: verband met andere thema's

"Het aspect ruimtebeslag is van belang voor verschillende andere thema's en zal ook in thema's water, biodiversiteit"

Deze zin eindigt abrupt.

"Relatie met het subthema "wateroverlast en droogte" omdat ruimtebeslag een belangrijke impact heeft op waterinfiltratie, waterbuffering en watercaptatie."

Waarom niet het volledige thema water? Ook de ruimte voor oppervlaktewater en de kwaliteit van het grondwater worden sterk bepaald door de ruimtelijke structuur.

"Relatie met het thema "gezonde en veilige leefomgeving": omdat de omgeving en de organisatie ervan een impact hebben op gezonde keuzes die worden gemaakt (vb. actieve mobiliteit, rustplaatsen in de openbare ruimte...)"

Het verband tussen een gezonde keuze voor actieve mobiliteit en de ruimtelijke structuur worden uitdrukkelijk *niet* onderzocht in het thema 'impact op gezonde en veilige leefomgeving'. Dit is illustratief voor hoe bij de verbanden die op het einde van ieder thematisch hoofdstuk benoemd worden niet duidelijk wordt gemaakt welke invloed die zullen hebben op het onderzoek.

Ruimtelijke structuur gaat niet enkel om het aantrekkelijker maken van verplaatsingskeuzes die de eigen gezondheid bevorderen. Het gaat ook over het levensvatbaar maken van alternatieven voor keuzes die de gezondheid van anderen kunnen schaden. Meer gemotoriseerde verplaatsingen leiden tot meer geluidshinder, meer uitstoot van fijnstof en meer neerslag van stikstof. Die brengen meer nadelige effecten teweeg voor wie nabij de daartoe gebruikte infrastructuur woont en werkt dan voor wie de verplaatsing maakt. De levensvatbaarheid van deze alternatieven hangt zeer sterk af van de ruimtelijke structuur.

Daarnaast valt op dat er geen onderzoeksvragen worden geformuleerd die verband houden met landschap, erfgoed en archeologie.

Impact op het klimaat en de gevolgen van klimaatverandering

p.59: klimaatmitigatie – energiereductie

"Op Vlaams niveau worden twee doelstellingen geformuleerd ifv energiereductie tegen 2030: productie van 28.512 GWh hernieuwbare energie in 2030"

Het opdrijven van het aanbod van hernieuwbare energie houdt geen rechtstreeks verband met de vermindering van de vraag naar energie. Hernieuwbare energie heeft meer impact op het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen als de totale energievraag stabiel blijft. Als de energievraag even snel of sneller toeneemt dan de hernieuwbare productiecapaciteit, wordt in het beste geval een status quo bereikt, geen mitigatie.

"[...] energiebesparing van 84.062 TWh"

De herkomst en de betekenis van dit cijfer zijn niet duidelijk. Het gebruikte decimaalteken veroorzaakt verdere onduidelijkheid: gaat dit om viertachtig of om viertachtigduizend TWh? En op welke tijdschaal? Per jaar? Gaat het over alle energiebronnen samen of enkel elektriciteit? De totale elektriciteitsconsumptie in Vlaanderen in 2024 bedroeg ongeveer 50.000 GWh, ofwel 50 TWh.

Stad Gent adviseert om de ruimtevrage voor een duurzame energietransitie breder te benaderen:

- > Voorziet het BRV in een visie op de infrastructuur om decentraal opgewerkte hernieuwbare energie op te slaan en uit te wisselen? Waar ruimte schaars en kostbaar is, is het weinig zinvol

om gecentraliseerde zonneparken te voorzien wanneer er nog enorme dakoppervlakken zijn waar zonnepanelen op kunnen.

- > Bevordert het BRV korte verplaatsingsafstanden? Een rit met een elektrische auto die wordt gevoed met stroom uit een aardgascentrale veroorzaakt meer CO₂-uitstoot dan een wandeling of een fietsverplaatsing.
- > Bevordert het BRV de randvoorwaarden voor de uitbouw van warmtenetten? De verwarming van een ziekenhuis vraagt minder energie als die gebeurt met de restwarmte van een rioolwaterzuiveringsinstallatie dan met een warmtepomp.

p.61: klimaatadaptatie – hitte

Het beoordelingskader aan het einde van het hoofdstuk vermeldt volgende indicator:

“Aandeel oppervlakte groen, gemiddelde boomkruinbedekking, oppervlakte verharding, aandeel schaduw, etc.”

Dit is een vage formulering van de onderzoeksvraag. Wat schuilt nog achter etc.? Gaat boomkruinbedekking enkel over een appreciatie van zachte bestemmingscategorieën? Wordt dit ook gekoppeld aan het verminderen van het risico op *rampen* (waarvoor inspiratie kan gehaald worden in *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction*)? Hittegolven treffen de bewoners en andere gebruikers van de stedelijke ruimte het hardst – een gevolg van het stedelijk hitte-eilandeffect. Voorziet het BRV voldoende aanknopingspunten, instrumenten en hefboomen voor de groenblauwe dooradering van de stedelijke ruimte?

p.61: verband met andere thema's

“Voor het thema Klimaat zijn onder meer volgende relaties van belang: Mobiliteit en bereikbaarheid [...] Biodiversiteit [...] Water [...] Gezonde en veilige leefomgeving”

De bedoeling van de hoofdstukken 'relatie met andere thema's' blijkt opnieuw troebel. In het thema impact op ruimtegebruik wordt verwezen naar het verband met het thema klimaat. Omgekeerd wordt dat verband niet gelegd. Wat is de bedoeling van deze verbanden? Welke onderzoeksvragen worden er daardoor gesteld? In welk thema zullen we in het uiteindelijke plan-MER de antwoorden op deze vragen kunnen vinden?

Impact op gezonde en veilige leefomgeving

p.62: duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

“De Verenigde Naties koppelen het thema aan de volgende duurzaamheidsdoelstellingen: 3 - goede gezondheid en welzijn en 11 - duurzame steden en gemeenschappen”

Aanvullend kan dit thema ook gekoppeld worden aan de DOD's 6 (proper water en sanitair) en 12 (verantwoorde consumptie en productie).

p.62-64: milieukwaliteit – lucht en geluid

Stad Gent gaat ermee akkoord dat langdurige blootstelling aan hoge geluidsniveaus de gezondheid schaadt. Het m.e.r.-afwegingskader voor woonontwikkelingen op geluidsbelaste locaties biedt al een eerste houvast om dit onderwerp een plaats te geven in de ruimtelijke besluitvorming. Net als dat afwegingskader vragen we dat dit onderwerp wederkerig wordt beoordeeld: wordt er enkel gekeken naar de optimale locatiekeuze voor *nieuwe* woongebieden en luidruchtige infrastructuur? Of vertaalt het BRV dit vraagstuk ook in het aanpassen van de *bestaande* infrastructuur om de geluidsdruk op waardevolle en drukbevolkte *bestaande* woongebieden te verlichten?

p.65: leefkwaliteit – groen in de omgeving

"Op vlak van bevorderende leefkwaliteit is het moeilijker om een strategische beoordeling te leveren, gelijkaardig aan de andere thema's. Ruimtelijke aspecten die de gezondheid bevorderen qua leefkwaliteit zijn doorgaans moeilijk eenduidig te beoordelen, zeker op het abstractieniveau van het BRV. Een leefomgeving die uitnodigt om te bewegen, voor sociale cohesie zorgt, bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen en diensten biedt zijn aspecten die bijdragen tot de algemene gezondheid, maar moeilijk meetbaar. Daarenboven zijn er geen duidelijke kwantitatieve doelstellingen, waarden en normen voor bepaald. Daarom beoordelen we uitsluitend de impact van het BRV op de aanwezigheid van groen in de leefomgeving. De aanwezigheid van groen komt niet alleen het klimaat ten goede, maar draagt ook bij tot de mentale en fysieke gezondheid van mensen. De nabijheid van groen faciliteert onder meer een actievere levensstijl, luwteplekken en mogelijkheden voor recreatie en ontspanning. De Vlaamse groennorm stelt een duidelijke target voor groen in de leefomgeving voorop, waardoor we een kwalitatieve toetsing kunnen doen van de impact van het BRV."

Stad Gent gaat niet akkoord met deze analyse. Nabijheid van oorsprong en bestemming zijn geen *garantie* voor een duurzame en gezonde verplaatsingskeuze, maar wel een *bestaansvoorwaarde*. Wie ver weg van hun werk, school, zorginstelling, dienstverlener of cultuurbestemming woont, kan die keuze immers niet maken. Dat de keuze, wanneer die bestaat, nog aantrekkelijker kan gemaakt worden door in te zetten op natuur onderschrijven we voluit. Stad Gent maakt daarom al ruim tien jaar de uitbouw van groenklimateassen een speerpunt van het lokale ruimtelijke beleid.

De nabijheid van natuur is meetbaar. De nabijheid tot elkaar is dat ook:

- > Hoeveel Vlamingen zullen nog wonen op plekken met een slechte mobiscore?
- > Hoeveel Vlamingen zullen nog wonen op meer dan 5 km van de meest nabije basisschool, huisarts, tandarts, kruidenier, sporthal, etc.?
- > Hoeveel Vlamingen zullen nog wonen in een voedselwoestijn?

Daarnaast kan natuur meer zijn dan een afgezonderd gebied. Natuur is een dimensie die kan toegevoegd worden aan alle soorten ruimtegebruik. Door natuur te verweven in de alledaagse omgeving kan de druk op de grotere natuurgebieden onder controle gehouden. Een zondagse wandeling in een natuurreservaat bezorgt iemand die doordeweeks in een hitte-eiland slaapt geen betere nachtrust. Het verder aansnijden van afgelegen gebieden in de nabijheid van natuurgebieden bewijst die natuurgebieden geen dienst. De beoordeling van de effecten op de leefkwaliteit vernauwen tot een afstandsanalyse tussen bestemmingscategorieën mist nuance.

Conclusie

De kennisgevingsnota is een helder vormgegeven en goed leesbaar document. Het is een verdienstelijke aanzet om op een gestructureerde manier onderzoek te voeren naar de concrete impact van een abstract, strategisch plan.

De structuur mist soms wat consistentie: de samenhang tussen de duurzame ontwikkelingsdoelen, de concrete beleidskaders, de uiteindelijke onderzoeksvragen en de verbanden met andere thema's is soms troebel.

Stad Gent zoekt nog een stedelijk perspectief in de onderzoeksvragen en betreurt dat de vragen vaak de sterktes en de kansen van de stedelijke ruimte miskennen. Dit valt onder meer op in het ontwijken van de versterking van nabijheid als een indicator in meerdere thema's en de onvoldoende onderbouwde keuze voor sommige informatiebronnen.

Conceptnota BRV

Advies Stad Gent

20 oktober 2025

Entiteit Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning
Departement stedelijke ontwikkeling

Contactpersoon Simon Verledens

1. Inleiding

Op 14 juli 2025 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) goed. Daarmee wordt de procedure voor de goedkeuring van het BRV officieel hervat: de conceptnota is de eerste formele stap in de opmaak van het BRV zoals voorzien in de regelgeving over beleidsplanning (overeenkomstig art. 2.1.1 t.e.m. 2.1.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 over de nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen).

Tegelijk start ook de plan-MER-procedure met een kennisgevingsnota.

De nota schetst de klijntijnen van het toekomstige ruimtelijk beleid en vormt het vertrekpunt voor een brede dialoog met burgers, lokale besturen en adviesraden. Het BRV zal het huidige Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen uit 1997 volledig vervangen. Het BRV wil antwoorden bieden op complexe maatschappelijke uitdagingen zoals wonen, economie, open ruimte, klimaat en mobiliteit. De dialoognota introduceert daarvoor drie ruimtelijke transformatieopgaven en een ruimtelijk kompas met zes ontwikkelingsprincipes. Deze basis wordt in volgende fases uitgewerkt tot een ontwerp-BRV met strategische visie en beleidskaders.

De concept- en kennisgevingsnota worden ter inzage gelegd van 9 september tot 14 november 2025. In die periode krijgen het brede publiek en de lokale besturen de kans om op de nota's te reageren.

Voorliggend advies op de conceptnota werd opgemaakt door de Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning van de Stad Gent.

2. Advies

Bij het advies hebben we de opbouw van het document gevolgd. Na een aantal algemene opmerkingen, lees je de opmerkingen per hoofdstuk. Wanneer we verwijzen naar pagina's in de conceptnota is dit steeds een verwijzing naar het niet-gelay-oute digitale document.

2.1. Algemeen

Ambities

Het BRV is hét plan dat de volgende decennia het ruimtelijk beleid in Vlaanderen stuurt en een kader biedt voor ruimtelijke beslissingen, regelgeving en instrumenten.

De conceptnota is een eerste formele stap om te komen tot een BRV. Het document zet de krachtlijnen uit voor dat BRV dat finaal zal bestaan uit een strategische visie en één of meerdere operationele beleidskaders.

Het document beschrijft ‘drie ruimtelijke transformatieopgaves’ en het ruimtelijk kompas met ‘zes ontwikkelingsprincipes’.

De Stad Gent kan deze transformatieopgaves en ontwikkelingsprincipes zeker onderschrijven. Ze leggen de vinger aan de pols en zijn voldoende ambitieus.

Ruimtebeslag

De conceptnota herbevestigt bijvoorbeeld de keuze om tegen 2040 de inname van extra ruimte te doen dalen tot nul. Die keuze vraagt om een nog scherpere definiëring van het begrip ruimtebeslag. Ook als is de definitie ondertussen vrij consequent, ze vraagt in het vervolgtraject nog verdere verfijning, ook aan de hand van voorbeelden en schema's voor werkelijke locaties in het verstedelijkte Vlaanderen, zodat daar later bij de uitwerking van instrumenten en beleidskaders geen discussies over ontstaan.

Thema's

Inhoudelijk zijn een aantal thema's onderbelicht, onder meer mobiliteit, superdiversiteit en mensgericht plannen.

Het mobiliteitssysteem is te weinig gekoppeld aan het infrastructuurnetwerk en de ruimte. De samenhang tussen deze drie componenten is nochtans essentieel voor het voeren van een ruimtelijk beleid.

Superdiversiteit komt niet aan bod, terwijl dit ook een ruimtelijke impact heeft. Culturele verschillen hebben soms ook gevolgen voor de inrichting van de publieke ruimte, het creëren van het geschikte woonaanbod, op mobiliteitspatronen, ... Ook meer inclusieve participatieprocessen vragen aandacht.

Aandacht voor mensgericht plannen sluit hier bij aan: het is niet genoeg om alleen fysieke ruimte te plannen; er moet ook aandacht zijn voor sociale en culturele dimensies van de ruimte, voor het concrete en alledaagse gebruik van de ruimte door burgers (plannen vanuit hun leefwereld). Daarom werken we niet alleen met experts, sectororganisaties en beleidsmakers, maar geven ook burgers een actieve plaats in het ruimtelijk beleid (cocreatie). De op te maken beleidskaders en het instrumentarium moeten hier op inspelen. De wens van burgers en andere externe partners om mee de ruimte te maken botst momenteel vaak op juridische en andere regels. Daardoor kunnen we onvoldoende inspelen op maatschappelijke trends en veranderingen in ruimtegebruik. Die ruimte voor onderhandeling, samenwerking en cocreatie in de uitvoering van het ruimtelijk beleid is nu onderbelicht in het document.

Redactioneel

De visie die in de conceptnota is beschreven, wordt al gedragen door de meeste ruimtelijke planners en experts. Ook de leek moet van de urgentie overtuigd worden. Daarom is het belangrijk dat bij volgende stappen in het proces hard wordt ingezet op de redactie van de documenten: het moeten wervende teksten zijn die voor iedereen begrijpbaar zijn. Vaktermen moeten helder worden uitgelegd. De visie wordt ook best geïllustreerd met beelden en schema's.

2.2. Maatschappelijke opgaves

Er worden vier overkoepelende maatschappelijke opgaves geformuleerd:

- Het verhogen van de leefkwaliteit
- Het blijven waarborgen van de welvaart
- Het natuurlijk kapitaal beschermen en versterken
- Vlaanderen toekomstbestendig maken

Het is belangrijk dat de samenhang en wisselwerking tussen die opgaves nog meer wordt benadrukt.

Daarnaast lijkt mobiliteit wat onderbelicht bij deze opgaves. Een goed werkend én duurzaam mobiliteitsstelsel moet een sturende factor zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. De manier waarop we de ruimte organiseren, bepaalt hoe en hoeveel we ons verplaatsen. En omgekeerd: mobiliteitsmogelijkheden bepalen waar mensen willen wonen, werken en leven. Een geïntegreerde benadering en beleidsmatige koppeling is cruciaal voor duurzame, leefbare en bereikbare steden en regio's.

Bij de opgave 2.3 'Het natuurlijk kapitaal beschermen en versterken' is het fysisch stelsel een cruciaal begrip dat hier best al geïntroduceerd wordt.

2.3. BRV als de ruimtelijke bijdrage aan de maatschappelijke opgaves

Onder 'Kader voor de bouwshift' staat: "Bijkomende ruimtevragen vangen we bij voorkeur op zonder het ruimtebeslag verder te laten toenemen." De 'bij voorkeur' in die zin maakt het eerder vrijblijvend. We stellen 'maximaal' voor om de ambities voldoende kracht bij te zetten.

Het document bevat een aantal goede insteken over 'de geïntegreerde samenwerking van visie tot handhaving over sectoren en bestuursniveaus heen'. Zo wordt er een link gelegd met de vergunningverlening waarbij er terecht ruimte gelaten wordt voor onderhandelingsstedenbouw. Ook cocreatie krijgt hier een plek; dit mensgerichte aspect van ruimtelijke planning mag nog meer in de verf worden gezet.

De bevoegdheidsverdeling vraagt nog om verduidelijking. Nu staat op pagina 17: "Iedereen werkt vanuit zijn eigen bevoegdheden, kansen en uitdagingen maar heeft daarbij de facto impact op andere bestuursniveaus, grondgebieden, ..." Net zoals eerder in het RSV met de subsidiariteitsregeling gebeurde moeten de bevoegdheden én verantwoordelijkheden van elk bestuursniveau gedefinieerd worden.

Het is belangrijk dat dan ook wordt aangegeven wat Vlaanderen zelf gaat vastpakken. Voor een aantal transformaties zullen zij de aanjager of coördinator zijn. Dit zal essentieel zijn om de visie en de planning te kunnen zichtbaar maken op het terrein. De strategische projectuitvoering op Vlaams niveau wordt nu nergens expliciet vermeld, maar kan wel een belangrijke schakel zijn hierin.

2.4. Ruimtelijke transformatieopgaves

Het begrippenkader is al vrij scherp, maar kan nog consistent en consequenter worden toegepast.

De definitie voor ruimtebeslag onder voetnoot 29 (pagina 19) is verschillend van de definitie onder voetnoot 25 (pagina 15), die vollediger is: daar wordt ook aangegeven dat er bij landbouwactiviteiten (veel) ruimtebeslag is.

Ook Figuur 4 (pagina 20) roept nog vragen op. Een gelijkaardig schema voor een meer verstedelijkte omgeving zou kunnen verduidelijken wat wel en niet onder ruimtebeslag valt (tuinen, parken in stedelijke omgeving, onbebouwde kavels, ...).

Onder hoofdstuk 4.3. (op pagina 27) is dan weer wel correct omschreven wat onder open ruimte buiten het ruimtebeslag valt.

De ambities zijn hoog en de juiste tools zullen nodig zijn om die te realiseren. Om bijvoorbeeld de verhardingsgraad in het ruimtebeslag in 2050 naar op niveau van 2015 te brengen is een stevige strategie met maatregelen nodig. Deze zullen zeker in een van de beleidskaders moeten uitgewerkt worden en er zal moeten aangegeven worden wie dit gaat opnemen om effectief te doen slagen. Mogelijks is daar een decreet voor nodig (cfr. de Franse wet voor ZAN - zéro artificialisation nette).

Ook voor verspreide residentiële bebouwing zullen soms drastische keuzes moeten gemaakt worden. Daar zullen het BRV en/of de beleidskaders ook kleur moeten bekennen en handvaten aanreiken. Onder hoofdstuk 4.2 (op pagina 25) wordt dit thema aangeraakt: “de oppervlakte aan ruimtebeslag (en verharding) van verspreide bebouwing mag niet meer toenemen.” De uitweiding over de landbouwzetels geeft al een eerste richting vooral naar vermindering van de ontharding maar niet echt van het ruimtebeslag. Voor de residentiële bebouwing is nog weinig richting aangegeven.

Ambitieuze maar haalbare kwantitatieve doelstellingen aan het BRV koppelen zal belangrijk zijn als we niet willen dat het document dode letter blijft. Daarom is het ook een goede keuze om na analyse van de nieuwste cijfers (begin 2026) te evalueren of een tussentijdse doelstelling voor ruimtebeslag zinvol is.

2.5. Ruimtelijk kompas

Het is positief dat al (op pagina 29 van het document) dieper wordt ingegaan op de realisatie van de visie door een link te leggen met de noodzakelijke instrumenten en door al initieel aan te geven hoe de visie en strategie kan doorwerken in de vergunningverlening. Figuur 5 verduidelijkt dit ook. Hier komt de nieuwe aanpak van het omgevingsbesluit nog niet voor; die kan de opties uit het BRV onderuithalen.

Ook op pagina 29 staat verder ook: ‘Woningbouw op onbebouwde gronden in een kern die goed scoort volgens knooppuntwaarde en voorzieningenniveau, kan toch ongewenst zijn omdat de gronden watergevoelig zijn of het enige wijkgroen uitmaken in de omgeving (fysisch systeem). Er dient dan wel te voorzien worden in planschade.’ Moet planschade hier al expliciet worden benoemd? Kunnen tijdens en na de opmaak van de beleidskaders geen alternatieve strategieën en instrumenten worden uitgewerkt (grondruil, onteigening, deels bebouwen, ...)?

Daarna worden zes ruimtelijke inrichtingsprincipes beschreven. Hoewel die ontwikkelingsprincipes onderling gelijkwaardig zijn, stellen we voor om het principe ‘Het fysisch systeem is sturend’ naar voren te schuiven en als eerste te beschrijven. De bodem, waterhuishouding en natuurwaarde moet de komende decennia nog meer dan voorheen sturend worden bij ruimtelijke afwegingen.

Op de deelhoofdstukken waarin de principes worden verduidelijkt, hebben we volgende (detail)opmerkingen:

- Pas in hoofdstuk 5.1 (pagina 32) komt voor de eerste maal het cruciale begrip ruimtelijke draagkracht voor. Het is best om dit beter te omschrijven en beter te linken aan zorgvuldig ruimtegebruik: zorgvuldig ruimtegebruik vertrekt vanuit de ruimtelijke draagkracht.

In het bijhorend schema (pagina 32) en in het begrippenkader is het goed om een onderscheid te maken tussen de termen verweving en meervoudig ruimtegebruik.

- In hoofdstuk 5.2 wordt de link met infrastructuur en duurzame mobiliteit te weinig gemaakt. Zo wordt aangegeven dat bedrijven met een belangrijke logistieke component zonder meer langs de autosnelwegen kunnen worden ingeplant terwijl de multimodaliteit veel meer het uitgangspunt zou moeten zijn. Verder in het document (pagina 47) is het beter geformuleerd. Ook hier blijft het document eerder op de vlakke over de verspreide monofunctionele woonconcentraties en het beleid dat daar wordt aan gekoppeld.
- Hoofdstuk 5.3 stelt voor om de niet-met-wonen-verweven economie op te delen in twee typologieën: de bedrijventerreinen voorbehouden voor niet-verweefbare activiteiten en de gemengde economische zones. Dit vraagt om verdere specificering; nu kan het ook worden gelezen als een vrijgeleide om alle bestaande lokale maar ook regionale bedrijventerreinen een heel brede invulling te geven (kantoren, labofuncties, leisure, grootschalige detailhandel, ...). Dit kan niet de bedoeling zijn. Een indeling tussen verweefbare en niet-verweefbare activiteiten is een goed uitgangspunt maar vergt een veel scherpere omschrijving die vertrekt vanuit de actuele toestand en zorgt dat verweefbare economische activiteiten niet op bedrijventerreinen terecht komen maar in het gemengde weefsel. Daarnaast moet nog meer de klemtoon worden gelegd op de kansen om de bestaande bedrijventerreinen te intensiveren. Nog meer dan in het woonweefsel liggen hier verdichtingskansen (stapelen van economische activiteiten, delen van parkeervoorzieningen of ondersteunende faciliteiten, ...).
- In hoofdstuk 5.5 'Kwaliteitsprong' wordt verwezen naar de 10 kernkwaliteiten om te werken aan een kwaliteitsvolle omgeving. Ze worden echter niet benoemd, terwijl ze wel degelijk thuishoren in dit strategisch document.
- Hoofdstuk 5.6 'Geïntegreerde aanpak over sectoren heen' beklemtoont de nood aan een open dialoog tussen actoren over de sectoren heen. We stellen voor om aan te geven dat het bij ruimtelijke vraagstukken en invullingen aan het beleidsdomein 'ruimte' is om finaal de knoop door te hakken en de geïntegreerde samenhang tussen de sectoren.

2.6. Operationele beleidskaders

We krijgen al een eerste kijk op de beleidskaders. De uitwerking van die beleidskaders zal bepalend zijn of de ambities ook overeind blijven.

De beleidskaders die worden voorgesteld zijn sectoraal van aard. Anderzijds is één van de principes die daarvoor wordt beschreven de 'geïntegreerde aanpak over de sectoren heen'. Afstemming tussen die sectorale kaders zal niet altijd evident zijn. De nota erkent dit ook, want er staat: 'Vlaanderen zal waken over de samenhang tussen de beleidskaders'. Het is belangrijk dat verduidelijkt wordt wie die regierol zal opnemen.

In dit hoofdstuk wordt het belang van monitoring in de verf gezet. Dit is terecht, maar enkel monitoren is nog geen beleid. Nu staat in de tekst wel het volgende: 'via monitoring volgen we op of de indicatoren in de goede richting evolueren. Zo nodig kan er bijgestuurd worden en kunnen er extra maatregelen genomen worden.' Dit vraagt in het vervolgproces om verduidelijking: Wat gebeurt er als de monitor een negatieve trend aangeeft? Wie neemt initiatief en welke tools kunnen ingezet worden?

2.6.1. Ruimte voor wonen

Verder wordt het wegwerken van drempels voor het opdelen/meervoudig gebruik van woningen als één van de mogelijke strategieën om binnen het huidige ruimtebeslag bijkomende woningen te realiseren. Dit is in een aantal gevallen zeker een mogelijkheid, maar vraagt om voldoende nuance. Ondoordacht opdelen van kwaliteitsvolle ééngezinswoningen in kleinere entiteiten, studio's en studentenkamers brengt ook risico's met zich mee.

De kansen die het typisch Vlaamse verkavelingslandschap biedt zijn sterk onderbelicht. Er is op Vlaams niveau nood aan een duidelijk kader mét bijhorende tools en instrumenten waar de Vlaamse steden en gemeenten mee aan de slag kunnen om op de juiste plekken binnen dat verkavelingsweefsel eenvoudiger te gaan verdichten zonder dat de (groene) kwaliteiten van dat typische weefsel verloren gaat.

Tenslotte geeft dit hoofdstuk aan dat bij het beleidskader 'ruimte voor wonen' de regionale woonbehoeftes en woonopgaves als basis zullen dienen voor een regionale dialoog. Gezien de regionale woningmarkten meestal samenvallen met de stedelijke regio's, begrijpen wij dat dit vooral een stadsregionale oefening is. Vanuit de Stad Gent ondersteunen we deze logische keuze en vragen we om dit nog duidelijker te stellen.

2.6.2. Ruimte voor water

We ondersteunen de keuze om de ambities op vlak van water te concretiseren via gebiedscoalities. Terechte strategie om naar gebiedscoalities te gaan. Het is belangrijk om in de tekst duidelijk te stellen dat ook de Vlaamse overheid een (regie)rol en eindverantwoordelijkheid heeft bij die lokale samenwerkingsverbanden.

2.6.3. Ruimte voor economie

In dit hoofdstuk blijft er verwarring over de invulling van lokale en regionale bedrijventerreinen. Op pagina 47 wordt aangegeven dat bedrijventerreinen dienen als vestigingsplaats voor niet-verweefbare bedrijvigheid. Op pagina 48, waar het over ruimte voor detailhandel gaat, komen de gemengde economische zones weer aan bod, zonder veel nuance. Er is duidelijk nood aan heldere omschrijvingen en afstemming met de bestaande bedrijventerreinen, in het bijzonder voor de regionale bedrijvenzones. Zowel voor regionale bedrijventerreinen aansluitend aan een kern of verder van een kern gelegen is een duidelijk ontwikkelingsperspectief nodig. We stellen voor dat (bestaande) regionale bedrijventerreinen in principe enkel ruimte bieden aan niet verweefbare economische activiteiten.

Er worden verschillende sporen beschreven waarop het ruimtelijk-economisch beleid moet inzetten (pagina 48). Zonevreemde of slechtgelegen economische activiteiten worden daarin niet expliciet vermeld. Het is aangewezen om ook daarvoor ambitieuze krijtlijnen uit te zetten. We moeten inzetten op herlokalisatie in plaats van verdere groei door bijkomend ruimtebeslag op de zonevreemde of slechtgelegen locatie geen groeimogelijkheden meer kunnen kennen.

Bij de vermelding van de gemengde planningsteams (op pagina 48) is het wenselijk dat ook centrumsteden daar deel van uitmaken.

De nota beklemtoont het belang van (buitenlandse) kennisgedreven investeringen (pagina 12) en geeft aan dat het 'economisch ecosysteem' sturend is voor economische ontwikkelingen (pagina 34), maar gaat daar in het hoofdstuk 'ruimte voor economie' niet dieper op in. We stellen voor de link tussen innovatie én ruimte explicieter te maken door de ruimtelijke betekenis in de verf te zetten van wetenschapsparken, tech hubs of andere vormen van industrieterreinen waar kennis, kennisinfrastructuur of een universiteit dient als magneet. De fysieke nabijheid van kennis en

gelijkaardige bedrijven werkt als een hefboom voor de uitbouw van een cluster en de versnelling van innovatie.

Wetenschapsparken (zoals Techlane en Arenberg) in (universiteits)steden als Leuven, Gent, Delft, Aken en Eindhoven illustreren dit. Daarvoor is voldoende ruimte nodig.

2.6.4. Ruimte voor energie

In de tekst staat dat 'een oordeelkundig ruimtelijk afwegingskader voor de inplanting van nieuwe elektriciteitsintensieve activiteiten zoals datacentra met een vermogen van meer dan 1MW of grootschalige batterijparken noodzakelijk is'. Dit vraagt om verduidelijking: hoe verhoudt dit afwegingskader zich tot het beleidskader 'ruimte voor energie'? Maakt dat daar onderdeel van uit? Wie zal dit opmaken?

De tekst geeft nu aan dat er uiterst terughoudend wordt omgegaan met zonneparken buiten het ruimtebeslag. Het standpunt hierrond moet duidelijker. Ook binnen het ruimtebeslag moeten we voorzichtig zijn met zonneparken/agrivoltaïcs en een ruimtelijk-landschappelijke afweging maken.

Wat de ruimte voor transportinfrastructuur betreft is de beleidslijn voor het hoogspanningsnet onduidelijk en staat hier enkel een vaststelling en geen beleidsrichting.

2.6.5. Ruimte voor biodiversiteit

Vlaanderen wil de natuuroitdagingen in de open ruimte in partnerschap aanpakken. Ook in dit hoofdstuk worden daarom lokale gebiedscoalities als één van de strategieën naar voor geschoven. Dit is een goede aanpak op voorwaarde dat er een duidelijke 'spelverdeler' is en vanuit good governance op voorhand wordt bepaald wie de eindverantwoordelijkheid neemt, samen met de bijhorende consequenties (zie ook eerdere opmerking rond gebiedscoalities onder 'ruimte voor water'). De rol van de verschillende actoren moet duidelijker.

2.6.6. Ruimte voor landbouw

We lezen dat er parallel verschillende documenten worden opgemaakt. Naast het beleidskader land- en tuinbouw zijn er ook de Landbouwvisie 2030-2050 en het ruimtepact. Bundeling of goede afstemming van deze documenten is belangrijk.

Men wil het aandeel professionele ruimte inname van agrarisch gebied in 2050 opnieuw op niveau van 2015 brengen. We ondersteunen dit, maar betwijfelen of de voorstellen daartoe voldoende zijn. Nu wordt vooral gefocust op beperktere ontwikkelingsperspectieven voor zonevreemd gebruik. Er zal daarnaast ook een meer actief (grond)beleid noodzakelijk zijn. Deze beleidslijn moet met een operationeel kader aangescherpt worden.

Het ontwikkelingsperspectief voor agrarische infrastructuur vraagt meer ambitie. Enerzijds wordt aangegeven dat bijkomende landbouwbedrijven 'prioritair' binnen bestaand ruimtebeslag moeten gevestigd worden. Anderzijds is het introduceren van een omkeerbaar gebruik niet wenselijk. Het is moeilijk te handhaven en zal alleen tot meer ruimtebeslag zal leiden. Net binnen de open ruimte is zuinig en efficiënt ruimtegebruik cruciaal om te vermijden dat de open ruimte verder wordt versnipperd.

2.7. Begrippenlijst

Een aantal beleidsmatige begrippen of begrippen die niet evident zijn voor niet-professionelen komen wel voor in de tekst maar missen we in de begrippenlijst, onder andere:

- Stedelijk gebied, buitengebied en platteland
- Ruimtelijke draagkracht en ruimtelijke kwaliteit
- Verdichting
- Watersysteem en bodemsysteem

2.8. Conclusie

De conceptnota is een inhoudelijk sterk document. De Stad Gent ondersteunt de krachtlijnen en wil graag bij het vervolgtraject betrokken blijven.

Het document mist soms nog wat samenhang: er zit veel herhaling in en het kan wervender.

In het vervolgtraject is het belangrijk om de terminologie – zeker wat betreft ruimtebeslag – nog scherper te krijgen.

De verdere uitwerking van de beleidskaders zal cruciaal zijn om de ambities te vertalen in concretere handvaten. Het is daarbij nodig om de ambities verder te vertalen in harde kwantitatieve doelstellingen (o.a. op vlak van natuur, bos en landbouw) en aan te geven hoe we die doelstellingen kunnen realiseren. Tegelijk moet ook de (regie)rol van de Vlaamse overheid scherper worden omschreven. Zoniet blijft de visie te vrijblijvend.